

Sammanställning av EU:s policy och program inom turism

Av
Christoffer Björkman
Praktikant, Höstterminen 2009, North Sweden European Office

Handledning: Mona Mansour

2009-12-10

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	3
2. EU-POLICYS INOM OMRÅDET TURISM.....	4
3. EU:S PROGRAM INOM OMRÅDET TURISM.....	5
3.1 EDEN - EUROPEAN DESTINATIONS OF EXCELLENCE	5
3.2 CALYPSO – SOCIAL TURISM.....	6
4. EUROPEISKA REGIONALA UTVECKLINGSFONDEN.....	7
4.1 EUROPEISKA SOCIALFONDEN	7
4.2 LEONARDO DA VINCI.....	7
4.3 KONKURRENSKRAFT OCH INNOVATION	7
5. NÄTVERK OCH DATABASER.....	8
5.1 ENTERPRISE EUROPE NETWORK	8
5.2 STATISTIK.....	8

1. Inledning

Turismens bidrag till sysselsättning och regional utveckling samt till andra viktiga målsättningar inom EU, som hållbar utveckling, förstärkning av natur- och kulturarv och utformningen av den europeiska identiteten, har erkänts av samtliga EU-institutioner vid ett flertal tillfällen.

En ökad konkurrenskraft för EU: s turism industri spelar en viktig roll för att uppnå EU: s mål för tillväxt- och sysselsättning. I detta sammanhang är det viktigt för turistnäringen att framgångsrikt möta en rad utmaningar, inklusive åldrande befolkning, den växande globala konkurrensen och hållbarhetsfrågor.

2. EU-policys inom området turism

Europeiska Kommissionen har hittills genomfört en rad åtgärder inom turism, som ligger inom ramen för olika policyområden. Den nya turispolicyn för EU bygger på tidigare resultat. Den fastställer prioriteringar i syfte att bistå den europeiska turismindustrin att möta de utmaningar som finns, och därmed skapa fler och bättre arbetstillfällen genom en hållbar utveckling av turismen i Europa.

Ett stort antal privata och offentliga aktörer på internationell, europeisk, nationell, regional och lokal nivå är delaktiga i utvecklingen av turismen. Med tanke på komplexiteten av turism som inte är lätt att skilja från andra ekonomiska sektorer, måste intressenterna utveckla partnerskap om de vill ligga steget före konkurrensen, menar Europeiska Kommissionen. Framgången med den nya EU riktlinjer grundar sig på aktivt deltagande av alla turistnäringar.

Policyn fokuserar på tre huvudområden;

1. Integrera åtgärder som påverkar turismen
2. Främja hållbar turism
3. Öka förståelsen och synligheten av turism

Globaliseringen av marknaderna har öppnat upp för nya möjligheter, turister från nya marknader har fått råd med mer påkostade semester. Att locka dessa till Europa skulle öka utvecklingspotentialen för den europeiska turistnäringen och stödja skapandet av tillväxt och sysselsättning i EU. Europeiska Kommissionen arbetar tillsammans med medlemsstaterna och andra intressenter inom turism med olika projekt, exempelvis European Tourist destinations och EDEN. Samtidigt främjar man samverkan med alla berörda parter för att förbättra synligheten av turism.

Turism är en verksamhet som kan ha en mycket stor betydelse för hållbar utveckling. Delvis har detta att göra med dess storlek. Europa ligger på första plats som turistmål i världen, och har en imponerande täthet och mångfald av attraktioner.

Turismen är ett globalt fenomen med en lokal förankring. För en hållbar europeisk turism krävs det ett aktivt samarbete mellan turistföretag, turistmål och nationella, regionala och lokala myndigheter för att kunna behandla en rad olika utmaningar och på samma gång förbli konkurrenskraftiga.

En uppföljning av tidigare kommunikation om turispolicys, antog Europeiska Kommissionen i oktober 2007 sin agenda för en hållbar och konkurrenskraftig europeisk turism. Agendan bygger på en rapport från *Tourism Sustainability Group*, som inkluderar experter från branschorganisationer, destinationer och det civila samhället, liksom resultaten av ett offentligt samråd som ägde rum mellan april och juni 2007. Genom denna agenda, bygger EU-kommissionen ett ramverk för europeisk policys och åtgärder inom turismområdet och alla andra policyområden som utövar en påverkan på turismen och dess hållbarhet, som ska ge turistnäringen mervärde på europeisk nivå.

3. EU:s program inom området turism

Större synlighet för europeisk turism är ett av Europeiska Kommissionens viktigaste mål. I syfte att uppnå dessa mål drivs ett antal olika program för finansiering av projekt inom turism.

3.1 EDEN - European Destinations of Excellence

Utvecklingen av EDEN projekt stöds av Europeiska Kommissionen som startade projektet 2006 och fortfarande spelar en viktig samordnande roll. Europeiska Kommissionens uppgift är bland annat att främja dialog mellan berörda parter, samfinansiering, uttagningsförfaranden, organisera prisutdelning och samordna en omfattande informationskampanj.

EDEN projektet bygger på nationella tävlingar som äger rum varje år och resulterar i valet av en turistdestination som är av högsta kvalitet för varje deltagande land. Genom val av destination, uppnår EDEN effektivt målet att uppmärksamma de värderingar, mångfald och gemensamma drag för europeiska turistdestinationer. Det ökar synligheten för framväxande europeiska destinationer, skapar en plattform för utbyte av god praxis över hela Europa och främjar nätverkssamarbete mellan destinationer som fått utmärkelsen.

Det övergripande syftet med detta initiativ är att uppmärksamma värdet, mångfalden och de gemensamma karaktärsdragen för de europeiska turistdestinationerna, och för att främja destinationer där de ekonomiska tillväxtmålen eftersträvas på ett sätt så att man försäkras en social, kulturell och miljömässig hållbar turism. Strävan efter högkvalitativ turism, utvecklas kring ett årligt tema, som valts av Europeiska Kommissionen tillsammans med de berörda nationella turistorganen. Temat fungerar som en röd tråd, hittills har huvudteman för EDEN varit landsbygdsturism, immateriella kulturarvet och skyddade områden.

De viktigaste inslagen i de valda destinationerna är deras åtagande för social, kulturell och miljömässig hållbarhet. Destinationerna som tagit emot priset är inte så kända, de kommer från de 27 medlemsstaterna, samt kandidatländerna, och är på stark frammarsch som turistmål. EDEN projektet hjälper att sprida hållbara metoder, och att omvandla dessa platser till året runt arenor.

Varje år publicerar Europeiska Kommissionen en inbjudan att erbjuda sitt stöd till nationella offentliga förvaltningar med ansvar för turismen i medlemsstaterna att delta i projektet och organisera ett nationellt urvalsförfarande.

Varje land som deltar i projektet hanterar sin egen urvalsprocess under första halvåret. Först och främst organiserar de en informationskampanj för att informera alla möjliga kandidater om tävlingen. Sedan väljer man ut den vinnande destinationen på basis av en uppsättning tilldelningskriterier som tagits fram både på europeisk- och nationell nivå. Namnen på vinnarna brukar överlämnas till Europeiska Kommissionen före sommaren.

Europeiska Kommissionen bjuder in alla länder i början av varje år, detta för att visa att man är intresserade av alla länders deltagande. Alla medlemsstater och kandidatländer får delta i EDEN initiativet, i dagsläget har inte Sverige bestämt sig ifall de vill delta.

Förslag på finansiering:

- Strukturfonder - European Regional Development Fund(ERDF), Cohesion Fund
- LEADER+
- Competitiveness and Innovation Framework Programme

3.2 Calypso – Social turism

Under 2009 inleddes en förberedande åtgärd om social turism i Europa under namnet Calypso, som har en miljon euro (EUR 1.000.000) budget för 2009 och är avsedd att pågå under minst tre år. Finansiering för de följande åren kommer att behöva nytt bekräftas med budgetmyndigheten.

Social turism visar att ekonomiska möjligheter och sysselsättningsmöjligheter, viktiga mål inom Lissabonstrategin, kan skapas genom att öka turismens tillgänglighet för ytterligare skikt av den europeiska befolkningen. Social turism stärker turismindustrins potentiella intäktsgenerering. Den möjliggör en utveckling för turismen under lågsäsong, särskilt i regioner där turismen är väl utvecklad, men mycket säsongsbetonat, samtidigt som de ger möjlighet till relativt okända, små eller nya destinationer, att marknadsföra sig till ett bredare spektrum av Europas befolkning. Social turism uppmuntrar till att skapa mer varaktiga arbetstillfällen inom turistnäringen genom att göra det möjligt att förlänga dessa arbeten utöver högsäsongen.

Programmet ger en möjlighet att främja partnerskap mellan arbetsmarknadens parter samt offentliga och privata sektorer, med Europeiska Kommissionen som drivkraft. Regionala utbytesprogram (t.ex. Interreg) ses som tecken på benägenhet att uppmuntra regionalt och gränsöverskridande samarbete. Calypso ska ses som ett verktyg för att förlänga goda befintliga regionala sedvanor till andra europeiska territorier. Samtidigt som man säkerställer tillgänglighet, genom turismutbyten, till olika målgrupper för att kunna omfatta ytterligare skikt av den europeiska befolkningen.

Huvudmålen för Calypso under det första året är att:

- katalogisera de viktigaste (mest representativa) metoderna som utövas, som ett sätt att främja turistverksamheten, i synnerhet under lågsäsongen, och på så sätt generera arbetstillfällen när efterfrågan på turism vanligtvis är låg;
- identifiera befintliga åtgärder på europeisk och nationell nivå som tillåter utbyte av personer från följande målgrupper; äldre, ungdomar, funktionshindrade och familjer i svåra sociala omständigheter;
- undersöka de svårigheter som är anknutna till sådana utbyten, och föreslå lämpliga lösningar;
- föreslå en eller flera mekanismer inom turistnäringens lågsäsong för att möjliggöra för särskilda målgrupper att åka på semester i andra medlemsstater och kandidatländer på grundval av program och erbjudanden som samordnas av medlemsstaternas och kandidatländernas myndigheter (nationella, regionala eller lokala myndigheter). Detta ska bygga på initiativ från intressenter, vilket omfattar kommuner, ideella organisationer, församlingar, fackföreningar, arbetsmarknadens parter, kooperativ eller andra icke-vinstdrivande organisationer.

Förväntat resultat är att:

- generera ekonomisk aktivitet och tillväxt i hela Europa
- förbättra turismens säsongsbetonade mönster i hela Europa
- skapa fler och bättre jobb inom turismsektorn
- öka det europeiska medborgarskapet

Deltagare skall vara medborgare i någon av EU:s medlemsstater och kandidatländer och även tillhöra en av följande målgrupper:

- över 65 år gammal eller pensionär/förtidspensionerad som får pensionsförmåner;
- alla ungdomar mellan 18 och 30 år;
- handikappade vuxna, tillsammans med en medföljande person (om det behövs);
- familjer (barn, föräldrar och/eller mor/farföräldrar) som står inför svåra sociala (ekonomiska, personliga och/eller funktionshinder) omständigheter.

4. Europeiska regionala utvecklingsfonden

Europeiska Kommissionen har för avsikt att finansiera bärkraftiga turistrelaterade projekt genom Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) för att stödja social och ekonomisk utveckling. Under sina tre mål, "konvergens", "Regional konkurrenskraft och sysselsättning" och "europeiskt territoriellt samarbete", skall ERUF stödja hållbarare former av turism för att främja kultur- och naturarv, utveckla tillgänglighet och rörlighet, infrastruktur samt att främja IKT, innovativa små och medelstora företag, företagsnätverk och kluster, tjänster med högre mervärde, gemensamma gränsöverskridande strategier turism och interregionalt utbyte av erfarenheter.

4.1 Europeiska socialfonden

Turismutveckling, med tanke på dess potential att skapa arbetstillfällen, är ett viktigt område för Europeiska socialfondens (ESF) intervention. Bland annat medfinansierar ESF projekt som riktar sig mot utbildningsprojekt för att öka produktiviteten och kvaliteten på sysselsättning och tjänster inom turistnäringen. Europeiska socialfonden ger även riktad utbildning i kombination med små starta eget-bidrag till mikroföretag inom turistnäringen. Dessa insatser har visat sig vara mycket effektiva för att skapa ekonomisk aktivitet och sysselsättning. Dessutom samfinansieras åtgärder till stöd för yrkesmässig rörlighet.

4.2 Leonardo da Vinci

Som en uppföljning av Europaparlamentets initiativ att införa en särskild åtgärd inom ramen för Leonardo da Vinci-programmet (en del av det nya "integrerade programmet för livslångt lärande") i form av ett utbytesprogram för lärlingar och ungdomar i grundläggande yrkesutbildning, inledde EU-kommissionen under 2005 en inledande rad studier som har som mål att identifiera de främsta inslagen för möjliga europeiska lärlingsutbildnings- modeller, samt ge en bättre insikt i de möjliga hinder som finns för rörlighet inom yrkesutbildningen. Turism har identifierats som ett möjligt alternativ för pilotstudierna. Detta bör leda till konkreta förslag till lösningar som kan utgöra grunden för ett program med särskilda åtgärder som skall genomföras under den andra etappen av detta pilotprojekt.

4.3 Konkurrenskraft och Innovation

Ramprogrammet 'Konkurrenskraft och Innovation', stödjer konkurrenskraften hos EU:s företag, särskilt små och medelstora företag.

4.4 EU:s sjunde ramprogram

Forskning som stöds under det sjunde ramprogrammet för forskning, teknisk utveckling och demonstration kan vara till nytta för turistnäringen, som till exempel forskning om informations- och kommunikationsteknik, satellittillämpningar, kulturarv och markanvändning.

5. Nätverk och databaser

Behovet av att öka förståelsen och synligheten av turism är ett brett och sektorsövergripande fenomen, det kräver ett starkt samarbete med andra organisationer, offentliga förvaltningar, destinationer, intressenter, akademiska världen, etcetera.

Europeiska Kommissionen samarbetar med olika tjänster. Med tanke på att gemenskapen för tillfället inte har någon direkt kompetens inom turism, så har ett antal områden i andra europeiska policyområden en stor och även ständigt växande inverkan på turismen. Exempelvis en rad åtgärder inom idrott utbildning, yrkesutbildning, ungdom, kultur, konsumenter, regionpolitik, etcetera stöds genom andra EU-program.

3.1 European Tourism Forum

13 november 2001 föreslog Europeiska Kommissionen ett operativt ramverk och åtgärder som skulle vidtas med syfte att stärka den europeiska turismen. För att förbättra samspelet mellan de europeiska aktörerna inom turismen, var en av åtgärderna ett årligt europeiskt forum för turism, som hölls för första gången i december 2002 i Bryssel.

De European Tourism Forums för normalt samman ledande företrädare för turistnäringen, det civila samhället, EU-institutioner, nationella och regionala myndigheter som arbetar med turism, och internationella organisationer, för att diskutera de utmaningar som finns inom sektorn. Varje år fokuserar forumet på frågor av särskilt intresse, såsom kvalitet, hållbarhet och konkurrens.

2009 års European Tourism Forum hade temat; "EU Tourism and the Economic Downturn: New Opportunities for a Sustainable and Prosperous Future?"

5.1 Enterprise Europe Network

För att ge en källa till information och stöd om genomförandet av EU: s program på nationell och regional nivå, har Enterprise Europe Network (EEN) bildats av Europeiska Kommissionen. EEN är ett nätverk som är särskilt utformat för små och medelstora företag (SMF), men är också tillgängligt för alla företag, forskningscentra och universitet i hela Europa. Dessa består av nära 600 partnerorganisationer i mer än 40 länder som erbjuder stöd och rådgivning till företag i hela Europa .

5.2 Statistik

Statistiskt stöd är en av de viktigaste verktyg som behövs för en bättre förståelse för turistsektorn. Utarbetandet av en ny statistisk reglering inom turismen är i ett framskridet stadium och den väntas träda i kraft 2010. Samtidigt främjar Europeiska Kommissionen tillsammans med medlemsstaterna och i samarbete med OECD och World Tourism Organisation, införandet av TSA (Tourism Satellite Account) i medlemsstaterna. TSA är ett statistiskt redovisningsramverk för turism, som är till för att mäta/värdera varor och tjänster enligt internationella standarder för koncept, klassificeringar och definitioner, som möjliggör jämförelser mellan länderna på ett konsekvent sätt. Ett komplett TSA innehåller detaljerade produktions redovisningar av turistindustrin och dess koppling till andra industrier, sysselsättning, investeringar och ytterligare icke-monetär information om turism.